

EUROPEJSKIE PRAWO GOSPODARCZE POLSKO-NIEMIECKIE SEMINARIUM NAUKOWE Bayreuth, 12-14 października 2006 r.

W dniach 12-14 października 2006 r. w Bayreuth (Niemcy) odbyło się niemiecko-polskie seminarium pracowników naukowych i magistrantów zorganizowane przez Katedrę Prawa Publicznego i Prawa Europejskiego (Lehrstuhl Für Öffentliches Recht und Europarecht) Uniwersytetu w Bayreuth (Universität Bayreuth) oraz Katedrę Publicznego Prawa Gospodarczego Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, poświęcone zagadnieniu prawa gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów prawa wspólnotowego. Seminarium stanowiło kontynuację wcześniejszej wieloletniej współpracy Katedry Publicznego Prawa Gospodarczego z uniwersytetami w Niemczech, w szczególności z Uniwersytetem w Kilonii (Christian-Albrechts-Universität zu Kiel) oraz Monachium (Ludwig-Maximilians-Universität München), było natomiast pierwszym wspólnym przedsięwzięciem z Uniwersytetem w Bayreuth.

W seminarium, któremu przewodniczyli prof. dr Wolfgang Kahl (UB) oraz prof. dr hab. Bożena Popowska (UAM), wzięli udział pracownicy naukowcy, doktoranci oraz seminarzyści obu ww. katedr. Zaprezentowano 19 referatów.

Pierwszy dzień obrad obejmował dwa tematy – prawną regulację gospodarki komunalnej oraz swobody świadczenia usług na wspólnym rynku, niezwykle dziś aktualny problem. W przedpołudniowej części dominowała tematyka komunalna. Referaty wygłoszone w tej części poruszały różnorodne kwestie dotyczące tego obszaru regulacji prawnej. Referat inauguracyjny seminarium wygłosił Christian Weißenberger, który omówił przepisy prawa niemieckiego, stanowiące podstawę prywatyzacji oraz regulacji gospodarki wodociągowej na terenie gmin. W swym referacie zwrócił uwagę na fakt, że obowiązujące na terenie Bawarii przepisy, co prawda, pozwalają na przeprowadzenie prywatyzacji w dziedzinie gospodarki wodociągowej (i to na kilka sposobów), lecz nie zawierają instrumentów regulacyjnych, które są niezbędne w przypadku pełnej prywatyzacji tego sektora. Kolejny referat, wygłoszony przez Sabine Scheuch, poruszał kwestię dopuszczalności działalności gminnej, która wykracza poza tradycyjną sferę użyteczności publicznej i zorientowana jest na osiąganie zysku. Autorka szczególnie zaakcentowała problem niepożądanego konkurencji pomiędzy gminą a podmiotami prywatnymi, kwestię odpowiedzialności gminy za realizowanie zadań publicznych oraz związaną z nią zasadą subsydiarności.

Referat omawiający przepisy polskiego prawa w dziedzinie gospodarki komunalnej wygłosił Łukasz Dubiński. Omówił on przewidziane przez prawo formy i sposoby wykonywania zadań z zakresu gospodarki komunalnej, zagadnienia organizacyjno-prawne oraz kwestię dopuszczalności stosowania prawa konkurencji w tym specyficznym sektorze gospodarki. Jak wykazano w referacie, gminy często nadużywają swej dominującej pozycji na rynku, co skutkuje uruchamianiem sankcji przewidzianych przez prawo konkurencji (prawo antymonopolowe).

Następny referat dotyczył przepisów niemieckich. Robert Tischer zajął się problemem odpowiedzialności jednostek samorządu terytorialnego za realizowanie świadczeń z zakresu służby zdrowia (w szczególności za prowadzenie szpitali) w sytuacji, gdy rozwija się konkurencyjny rynek tego typu usług. We wnioskach Autor podkreślił, że sytuacja ta z jednej strony stwarza konieczność większej dbałości gmin o przestrzeganie reguł konkurencji, z drugiej zaś wymusza utrzymywanie wysokiego poziomu świadczeń oraz większą efektywność działania placówek komunalnych. Kolejny referat, wygłoszony przez Sabinie Winnik, dotyczył problemu wspierania przedsiębiorczości przez władze lokalne, co może przybierać formy uznawane przez prawo wspólnotowe za przejaw pomocy publicznej. W przypadku naruszenia wspólnotowych reguł udzielania pomocy publicznej, grozić mogą surowe konsekwencje, w tym obowiązek zwrotu uzyskanych przez przedsiębiorcę środków. Autorka przekonywała o tym, wskazując na stanowczą w tym względzie politykę Komisji Europejskiej.

Omawianie problematyki swobody świadczenia usług rozpoczął Michał Strzelbicki, wygłaszając referat o zasadach wykonywania usług prawniczych w Polsce przez adwokatów niemieckich. Autor wykazał, że złożone reguły takiej działalności w Polsce powodują konieczność jednoczesnego korzystania ze wspólnotowych zasad odnoszących się do swobodnego świadczenia usług, jak i z zasad związanych ze swobodą przedsiębiorczości. Kolejne dwa referaty dotyczyły przepisów zawartych w nowej dyrektywie wspólnotowej w sprawie świadczenia usług. Marcus Schmittchen omówił dopuszczalność, w świetle przepisów dyrektywy, zakres otwarcia wspólnotowego rynku na działalność usługową, natomiast Joanna Sokołowska ukazała relacje zachodzące pomiędzy przepisami dyrektywy a przepisami polskiej ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Drugi dzień obrad obejmował także dwa zagadnienia. Wygłoszone referaty dotyczyły partnerstwa publiczno-prywatnego oraz relacji pomiędzy ogólnym prawem konkurencji a szczególnymi regula-

cjami sektorowymi. Wprowadzeniem do tematyki partnerstwa publiczno-prywatnego był referat Margareta Demmer, poświęcony instrumentom prawnym, jakimi posługuje się administracja gospodarcza w realizowaniu postawionych przed nią zadań. Autorka wskazała na pojawiającą się tendencję do rezygnowania przez administrację z władczych form działania na rzecz form prawa prywatnego i kooperacyjnych metod działania, służących włączeniu podmiotów prywatnych do realizowania zadań publicznych. Łukasz Dąbkowski omówił podstawowe rozwiązania polskiej ustawy z 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym oraz dokonał wstępnej oceny jej stosowania w praktyce. Również Simon Kopietzki poświęcił swe rozważania wymienionej ustawie. Autor ten skupił się na problematyce zastosowania jej przepisów do dziedziny gospodarki komunalnej. Zwrócił uwagę na brak analogicznych przepisów w ustawodawstwie niemieckim i potencjalną przydatność polskiej ustawy w przypadku podjęcia w Niemczech odpowiednich prac legislacyjnych.

Omawianie zagadnień prawa konkurencji rozpoczął referat wygłoszony przez André Frische-meiera. Referat ten obejmował głównie zagadnienia proceduralne, a sedno referatu stanowiła kwestia dopuszczalności powództwa w sprawach ze stosunków konkurencji w niemieckim prawie gospodarczym. Anna Steudner analizowała relacje zachodzące pomiędzy wspólnotowym prawem konkurencji a prawem konkurencji państw członkowskich. Relacje te rozpatrywane były głównie na tle przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 TWE. Do referatu Anny Steudner częściowo nawiązywał referat Joanny Rzeźnik, poświęcony zagadnieniu wprowadzania konkurencji w sektorach infrastrukturalnych, oparty na przykładach regulacji prawnych wprowadzanych w Polsce oraz w Niemczech w sektorze telekomunikacyjnym. Autorka za kluczowy element służący promowaniu konkurencji w tym sektorze uznała przepisy o dostępie telekomunikacyjnym.

Referat Joanny Rzeźnik otworzył jednocześnie nowy obszar rozważań, dotyczący relacji pomiędzy wspólnotowym prawem konkurencji a prawem regulacyjnym państw członkowskich. Zagadnienia te szczegółowo omówił Piotr Lissoń w referacie wygłoszonym już w kolejnym dniu obrad. Referat ten ukazał konieczność wyodrębnienia dwóch płaszczyzn analizy prawnej: płaszczyzny – horyzontalnej (obejmującej krajowe prawo konkurencji oraz krajowe prawo regulacyjne), w której przepisy prawa regulacyjnego stanowią *lex specialis* wobec przepisów prawa konkurencji, oraz płaszczyzny wertykalnej (obejmującej wspólnotowe prawo konkurencji oraz krajowe prawo regulacyjne), gdzie obowiązuje hierarchia norm prawnych, która przyznaje prymat przepisom prawa wspólnotowego.

Trzeci dzień obrad zdominowały referaty poświęcone szeroko pojmowanym kwestiom ochrony środowiska. Nicole Mützel przybliżyła uczestnikom seminarium treść przepisów wspólnotowych dotyczących żywności modyfikowanej genetycznie oraz ich wpływ na przepisy prawa niemieckiego, który przedstawia się różnie w poszczególnych gałęziach i dziedzinach prawa. Simone Götz poświęciła swój referat kwestiom europeizacji niemieckich przepisów o artykułach medycznych i środkach farmaceutycznych, akcentując szczególnie kwestię dopuszczalności tworzenia oraz zasady działania tzw. aptek internetowych. Maciej Marciniak omówił obowiązki przedsiębiorców wynikające z zanieczyszczania środowiska naturalnego, w tym obowiązek uzyskiwania pozwolenia emisyjnego (w szczególności tzw. pozwolenia zintegrowanego), obowiązek wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska oraz sankcje grożące za nieprzestrzeganie obowiązujących w tej dziedzinie norm prawnych, posługując się przykładem polskiej elektrowni „Dolna Odra”. Piotr Otawski nakreślił podstawowe problemy wdrażania w Polsce wspólnotowego programu „Natura 2000”, ukazując przebieg podejmowanych w tej mierze działań oraz właściwe w tym zakresie organy administracji. Autor przekonywał, że implementacja odpowiednich dyrektyw wspólnotowych nie jest realizowana właściwie, zwłaszcza że nie wszystkie cenne przyrodniczo obszary objęte są wymaganą ochroną.

Zarówno treść wygłoszonych referatów, jak i ożywiona dyskusja towarzysząca każdej części seminarium potwierdziły fakt stopniowego zbliżania regulacji prawnych w Polsce i w Niemczech pod wpływem prawa wspólnotowego. Okazuje się, że zasadniczo zakres ingerencji państwa w sferę stosunków gospodarczych jest podobny w obu krajach. Istnieje jednak wiele przykładów odmiennych regulacji, inne mogą być także formy ingerencji prawnej. Sytuacja ta daje impuls do dalszego pogłębiania badań, w szczególności badań prawnoporównawczych. Stwarza to doskonałą perspektywę dalszej współpracy pomiędzy Katedrą Prawa Publicznego i Prawa Europejskiego Uniwersytetu w Bayreuth oraz Katedrą Publicznego Prawa Gospodarczego UAM w Poznaniu. Współpraca zapoczątkowana w Bayreuth będzie kontynuowana – kolejne seminarium odbędzie się w przyszłym roku w Poznaniu.